

Klimaatsverandering en roofvoëls

Agtergrond

Toenemende warm temperature regoor die wêreld en die weg smelt van duisendjaar-oueyslae op die Arktiese Skiereiland is slegs 'n paar bewyse van die vinnig veranderende klimaat op aarde. Die tien warmste jare tot dusver is gedurende die laaste 14 jaar aangeteken en warmste jaar was 2005.

Hoekom so? Sedert die industriële 300 jaargelede het die mens tonne koalsuurgas geproduseer wat eenvoudig net in die atmosfeer versamel.

Alhoewel hierdie toenemende konsentrasie van koalsuurgas min is, het dit verwarming van die klimaat veroorsaak en dit sal vir ten minste 100 jaar voortduur al word hierdie uitstortings môre gestaak. Klimaatsverandering beteken dat natuurlike ekosisteme moet verander om aan te pas by vroeër lentes, minder reën (in suidelike Afrika), meer storms, meer vure en vir kus spesies, hoër getye en hoër seevlakke. Die verspreidingsgebiede van skoenlappers en amfibieë in die noordelike halfmond is deur klimaatsverandering met honderde kilometers noordwaarts verskuif gedurende die laaste twee dekades en dit het die uitsterwingveroorsoak van spesies wat nie by die heersende klimaat kon aanpas nie. In suidelike Afrika is onlangs vinnige en aansienlike verskuiwings in die verspreidingsgebiede van sommige voël spesies, soos kraaie en hadedas, aangeteken, asook by sommige roofvoëls soos die swartsperwer, maar of dit aan klimaat toe geskryf kan word, is debatteerbaar.

Watter roofvoël spesie word die meeste beïnvloed?

Vir sekere voëls is die gebiedsverskuiwing voorspel deur die modellering van die klimaats treke waarin

hulle voorkom en verskeie klasse van voëls gaan beïnvloed word deur die verbod van hul habitat en ook hul kleiner wordende verspreidingsgebiede.

- Spesies wat hoofsaaklik langs berge en op bergpieke voorkom, gaan nog hoër gedwing word soos temperature warmer word. Roofvoëls soos die Baardaasvoël en die kranasvoël gaan dus beïnvloed word as temperature styg. Mens kan 'n afname in broeiaktiwiteit verwag, asook die verlating van die mees noordelike kolonies as ook kolonies wat noord front teen 2050 wanneer die gemiddelde temperature soos voorspel word met ongeveer 2° sal styg. Die afwesigheid van broeiaktiwiteit van kranasvoëls by kolonies in Zimbabwe en Namibië onder steun hierdie stelling.

- Spesies wat beperkte verspreidingsgebiede het of wat endemies aan suider Afrika is, kan forseer word om verder suid te gaan en dit gaan hul gebiede verder verklein. Sulke spesies sluit die rooiborsjakkalsvoël en die swartvleivalk in en veral die sperwers van die kern broei gebied teen die Kaapse Weskus. Hierdie gebied sal van die hoogste temperatuurverhogings beleef, asook op tot 20% afname in reënval teen 2099.

- Vleil and spesies word ook beïnvloed as gevolg van die verwagte 10% afname in die jaarlikse reënval teen die einde van hierdie eeu regoor suidelike Afrika. Tydelike (kortstondige) vleilandesal minder dikwels oorstroom word en die vloei van riviere sal afneem. 'n Voorspelde 72% afname in die vloei van riviere by Maun teen 2099 beteken dat die Okavango Delta, 'n belangrike gebied vir die Afrikaanse vleivalk en die Enkelbandslangarend, ongereeld oor stroom sal word.

- Grasveld spesies soos die migrerende klein rooivalke,

migrerende vleivalke, grasuile, woue en sekretaris voëls sal deur toenemende bos indringing beïnvloed word, omdat die verhoging in koolstufgas die groei van houtagtige plan te bevorder.

Migrerende spesies sal oor die algemeen die swaarste kry om aan te pas by veranderinge aan gesien beide die winter en somer areas van hul verspreidings gebied se klimaat en habitat gaan verander. Vir die spesies wat die verste migreer, soos die oostelikerooipootvalke, gaan die broei gebied se klimaat in die noordelike half rond vinniger verander as hier by ons in die suidelike halfrond waar hulle in die somer voorkom. Dit beteken dat hierdie spesies twee (verskillende) probleme moet oplos.

Wat kan ons doen?

Aanpassing by verandering is vir die mens, sowel as vir die biodiversiteit rond om ons, 'n groot uitdaging. Mense moet die koolstufgas verminder (baie minder koolstufgas vrystel in hul daaglikse bestaan). Dit kan gedoen word deur gebruik te maak van son en wind energie en om ons afhanklikheid van voertuie en verwante industrieë te verminder wat belangrike koolstufgas vervaardigers is. As roofvoël bewaarders moet ons bepaal hoe verskillende spesies beïnvloed word. Die navorsing en monitering wat nodig is, sluit in:

- Monitering van spesies se verspreidings gebiede om te kyk na afname in voorkoms in noordelikegebiede (nuwe en ou atlas data).
- Assesseer afname in broei sukses of minder gereelde broei aktiwiteite.
- Kyk na volledige verspreidings verskuiwings (gebruik historiese inligting)
- Kyk na veranderinge in liggaams groottes (oor 10+ jaar)
- Kyk na gedrag wat dui op hitte stres (kort asem, kop wat hang, maak skadu vir kuikens) in noordelike teenoor suidelike situasies
- Kyk na tendense in aankoms tye vir spesies wat migreer (bv. migrerende kleinrooivalkies)
- Kyk na besetting van broei plekke op kranse van aasvoëls; laagliggende broei plekke teenoor hoogliggende broei plekke; kranse wat noord front teenoor kranse wat suid front.

Bewarings beplanners behoort die toekomstige uitwerking van klimaat op al ons roofvoëls te voorspel en te beplan vir beskermde gebiede in nuwe omgewings waar verskillende spesies skuiling mag vind.

Text by Rob Simmons

Vir verdere inligting kontak :

Dr Rob Simmons (Rob.Simmons@uct.ac.za) of

Dr Andrew Jenkins (Andrew.jenkins@uct.ac.za) of

Dr Phoebe Barnard (Barnard@sanbi.org)

Webtuiste: www.fitzpatrick.uct.ac.za/docs/raptor.html

Vir verdere inligting kontak:

Endangered Wildlife Trust

Birds of Prey Programme E-pos: raptor@ewt.org.za

Private Bag X11, Modderfontein, 1645, South Africa

Telefoon: +27 11 372 3600

Faks: +27 11 608 4682

www.ewt.org.za

